

**Wijziging van de Rijksoctrooiwet 1995 en enige andere wetten naar aanleiding van de evaluatie van de Rijksoctrooiwet 1995 van 2006
(Evaluatie 2006 Rijksoctrooiwet 1995)**

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

I. ALGEMEEN

1. Inleiding

Met belangstelling heb ik kennis genomen van het verslag van de vaste commissie voor Economische Zaken inzake het wetsvoorstel. Het verheugt mij dat het doel van het wetsvoorstel, namelijk een MKB-toegankelijk octrooi beleid breed wordt ondersteund. Graag ga ik in op de door de verschillende fracties gestelde vragen en naar voren gebrachte punten. Bij de beantwoording van de gestelde vragen is de indeling van het verslag zo veel mogelijk aangehouden. Waar dit de duidelijkheid ten goede komt, zijn een aantal vragen tezamen beantwoord.

2. Wijzigingen naar aanleiding van beleidsvisie Octrooi beleid en MKB

2.1 Afschaffen 6-jarig octrooi

Wat is het inhoudelijke verschil tussen nieuwheidsonderzoek van het nationale- en internationale type, zo vroegen de leden van de CDA-fractie. De leden van de PVV-fractie vroegen zich af waarom er niet voor gekozen is om ook het internationale onderzoek te stimuleren, omdat dit onderzoek nu onevenredig duur is. De indiener van een octrooiaanvraag kan kiezen of hij een nationaal onderzoek naar de stand van de techniek laat uitvoeren of een onderzoek naar de stand van de techniek van het internationaal type. Inhoudelijk bestaat er geen verschil tussen een onderzoek van het nationale type en van het internationale type. Het verschil bestaat slechts hierin dat een onderzoek naar de stand van de techniek van het internationale type gebruikt kan worden in het kader van de internationale procedure, en een onderzoek van het nationale type slechts binnen de nationale procedure. Daarnaast is er wel een verschil in prijs, het onderzoek van het nationale type kost €340 en van het internationale €794. In 2006 heeft het Octrooi centrum Nederland (hierna: OCNL) 1.830 verzoeken ontvangen, waarvan

581 voor een onderzoek van het nationale type en 1.206 van het internationale type. De overige 43 waren 'vrijgesteld' omdat voor een overeenkomstige aanvraag al een onderzoek was gedaan.

Het verlagen van de kosten van het nationale onderzoek naar de stand van de techniek heeft als doel om de verhoging van de drempelkosten voor het aanvragen van een octrooi, die ontstaat door het afschaffen van het 6-jarig octrooi, te beperken. Hiermee wordt het Nederlandse MKB - de belangrijkste doelgroep van het huidige 6-jarig octrooi - tegemoet gekomen. Ook verlaging van de kosten van het internationale onderzoek naar de stand van de techniek zou positief zijn voor het Nederlands MKB, maar kan door de sterke internationale oriëntatie van het octrooisysteem ongewenste neveneffecten hebben. Zo kunnen lage kosten aanvragers uit het buitenland stimuleren om voortaan via Nederland hun internationale onderzoek te laten uitvoeren. Het onderscheid in prijs dient ertoe om een aanzuigende werking van internationale aanvragen te voorkomen. Bovendien is een hoger tarief voor het internationale onderzoek niet onredelijk. Het kan immers worden ingebracht in de internationale of Europese procedure van octrooiverlening, waardoor de kosten van een onderzoek worden bespaard. Overigens merk ik nog op dat ik voor het indienen van het verzoek om een onderzoek naar de stand van de techniek van het internationale type al een vermindering van de administratieve lasten heb bewerkstelligd door niet langer een betaalbewijs te verlangen waaruit blijkt dat de indieningstaksen zijn voldaan.

De leden van de fractie van de CU vroegen of met het afschaffen van het 6-jarig octrooi de laagdrempeligheid voor het MKB voldoende gegarandeerd blijft. Verder wilden deze leden weten waarop de cijfers in memorie van toelichting voor het al dan niet overstappen op het 20-jarig octrooi zijn gebaseerd en wat de vermoedelijke reden is om niet over te stappen, en dus geen octrooi aan te vragen? Om de laagdrempeligheid te garanderen is in de beleidsvisie Octrooibeleid en MKB voorgesteld om de kosten voor het onderzoek naar de stand van de techniek van het nationale type van €340 te verlagen naar €100 en verder te versterken met een schriftelijke opinie. Daardoor krijgt de aanvrager een kwalitatief veel beter octrooi, namelijk één met een onderzoek naar de stand van de techniek van het nationale type en een schriftelijke opinie. Uit de evaluatie is naar voren gekomen dat momenteel 75% van de jaarlijkse 600 aanvragers van een 6-jarig octrooi gebruik maakt van een octrooigemachtigde waarvoor gemiddeld €4.000 moet worden betaald. Verwacht wordt dat deze groep gebruik zal gaan maken van het 20-jarig octrooi. De resterende 25% (een groep van ongeveer 150 gebruikers) die zelfstandig een 6-jarig octrooi aanvraagt, betaalt nu alleen €90 aanvraagtax; voor deze groep gaan de kosten dus met €100 omhoog. De verwachting is dat een geringe kostenstijging een serieuze aanvrager er niet van zal weerhouden om een aanvraag in te dienen, zeker niet wanneer daar een kwalitatief beter octrooi tegenover staat. Voor een minder serieus bedoeld octrooi zal deze overweging allicht anders kunnen uitpakken en zal het kostenaspect zwaarder wegen.

De leden van de SGP-fractie wilden weten of hun indruk juist is dat het MKB door het afschaffen van het 6-jarig octrooi een veel ingewikkelder procedure moet doorlopen bij een octrooiaanvraag. De procedures voor het aanvragen van een 6-jarig octrooi en een 20-jarig octrooi verschillen nauwelijks van elkaar. Voor beide aanvragen gelden dezelfde formaliteiten waaraan moet worden voldaan. Het enige verschil in procedure is dat voor een 20-jarig octrooi de aanvrager een verzoek voor het laten uitvoeren van een onderzoek naar de stand van de techniek moet indienen. Dit verzoek kan de aanvrager al direct doen bij het indienen van de aanvraag, door dit aan te vinken op het aanvraagformulier. Als de aanvrager niet bij indiening van de octrooiaanvraag het verzoek heeft aangevinkt, kan de aanvrager binnen 13 maanden na de indiening van een octrooiaanvraag alsnog het verzoek doen door het invullen van een afzonderlijk formulier. De aanvrager kan dus kiezen of hij het verzoek direct bij indiening van de octrooiaanvraag doet of er nog een aantal maanden mee wacht. Wanneer een octrooiaanvrager achterwege laat om binnen 13 maanden na de indiening van de aanvraag een onderzoek naar de stand van de techniek aan te vragen, verkrijgt hij thans automatisch een octrooi met een beschermingsduur van 6 jaar.

Het indienen van een verzoek voor het laten uitvoeren van een onderzoek naar de stand van de techniek binnen 13 maanden na de indiening van een octrooiaanvraag blijft ongewijzigd gehandhaafd. Voor een dergelijk onderzoek heeft een aanvrager voorts de keus om een onderzoek naar de stand van de techniek van het nationale type of van het internationale type uit te laten voeren. Om een aanvrager voldoende tijd te gunnen een keus te maken, blijft de termijn van 13 maanden voor het indienen van het verzoek tot het laten uitvoeren van een onderzoek naar de stand van de techniek gehandhaafd. De indieningsprocedure wordt dus niet ingewikkelder met het wegvallen van het 6-jarig octrooi. Bovendien wordt in het onderhavige wetsvoorstel voorgesteld om de eis van het overleggen van een bewijsstuk waaruit blijkt dat de indieningstaksen zijn voldaan, te laten vervallen. Dit betekent dat het verzoek eenvoudiger is geworden, hetgeen leidt tot een reductie van €72.000 administratieve lasten voor het bedrijfsleven (uitgaande van een tijdsbesteding van 15 minuten per verzoek (opzoeken en kopiëren betaalbewijs), bij een tarief van €40, bij een huidig totaal van 1800 verzoeken).

Verder vroegen deze leden of het risico nu niet groot is dat het MKB hierdoor minder snel octrooi aan zal gaan vragen en op welke manier de regering denkt te bereiken dat het MKB toch aan (beschermde) innovatie kan doen? Ook de leden van de fractie van de CU stelden de vraag of er actie wordt ondernomen om ook de niet-overstappers tegemoet te komen. De voorgenomen wijzigingen, te weten het afschaffen 6-jarig octrooi, de introductie van de mogelijkheid van Engelstalig indienen, het verkorten van de taksenvrije periode en het terugdringen van de lijdelijkheid van OCNL in adviesprocedures, vormen tezamen een samenhangend pakket van maatregelen die beogen het rijksoctrooisysteem voor het MKB eenvoudiger, laagdrempeliger en kwalitatief beter te maken.

Daarnaast is voorlichting van groot belang. Om duidelijk te maken wat de voor- en nadelen van een octrooi zijn, is de voorlichting verbeterd. Hierin hebben OCNL, Syntens en SenterNovem een rol. OCNL heeft in juli 2006 het 'Innovatie door Octrooi-informatie'-project afgerond. Dit project is vanwege het succes verankerd in de staande organisatie. Het aantal ondernemingen dat voorlichting ontving in het kader van dit project, is in de eerste zes maanden van 2006 gegroeid van 1.951 naar 2.341. Ook geeft OCNL workshops waarin voorlichting wordt gegeven over de rol van octrooi-informatie tijdens het innovatieproces. Sinds 2001 wordt samen met Syntens voorlichting gegeven aan innovatieve ondernemers over de toegevoegde waarde van intellectueel eigendom. Adviseurs van OCNL geven vanuit over Nederland verspreide Syntens-vestigingen voorlichting op maat aan innovatieve bedrijven.

De leden van de SGP-fractie wilden vernemen hoe het tarief van het onderzoek naar de stand der techniek tot stand komt en of er nog enig verband zit tussen het tarief en de dekking van de kosten. De leden van de CU-fractie vroegen of het klopt dat de prijs voor dit onderzoek, dat een internationale reikwijdte heeft, niet kostendekkend is? Voorts wilden deze leden weten hoe de kosten zich verhouden tot de prijs die de aanvrager zal moeten betalen, en of de Nederlandse overheid door deze bepaling met toenemende kosten wordt geconfronteerd. De kosten van een octrooi voor de aanvrager kan men grofweg verdelen in de kosten voor octrooiverlening, de zogenoemde indieningskosten, bestaande uit een indieningstaks en de kosten voor een onderzoek naar de stand van de techniek en de kosten die men moet maken om na verlening het octrooi in stand te houden door het betalen van de zogenoemde instandhoudingstaksen. De hoogte van de taksen houdt voornamelijk verband met de toegankelijkheid van het systeem. Deze mogen niet te hoog zijn want anders is het voor de doelgroep, MKB, onmogelijk om van het systeem gebruik te maken. Maar de taksen moeten ook weer niet te laag zijn, want anders is er geen enkele rem op het gebruik van het systeem. Daarnaast is het van belang om internationaal enigszins in de pas lopen.

Wanneer de prijs voor het onderzoek van het internationale type te laag is in vergelijking met andere Europese landen, kan dit buitenlandse aanvragers stimuleren om voortaan in Nederland octrooi aan te vragen en aldus op voordelige wijze een onderzoeksresultaat te krijgen. Ook moet er een verband zijn tussen het geleverde product en de hoogte van de taks. Vandaar dat het onderzoek van het internationale type - dat als voordeel heeft dat bij een eventuele vervolgaanvraag niet nogmaals kosten voor een dergelijk onderzoek hoeven te worden gemaakt - aanzienlijk duurder is dan een onderzoek van het nationale type.

De taksen houden aldus vooral verband met de toegankelijkheid van het systeem. Deze onderzoeken worden inderdaad niet kostendekkend uitgevoerd. De kosten van het onderzoek van het nationale type zijn in werkelijkheid vastgesteld op €1600, terwijl er maar €340 wordt gerekend. Echter alle taksen tezamen, indieningstaksen en instandhoudingstaksen, leiden wel tot een kostendekkend systeem. Hetzelfde geldt voor het brede pakket van maatregelen dat uitgaat van de gedachte dat de drempel voor het aanvragen en verkrijgen van een octrooi niet te hoog moet zijn, maar dat na verlening van het octrooi er wel tijdig een prikkel moet komen die de octrooihouder dwingt om na te gaan of het rendabel is het octrooi al dan niet in stand te houden. Dit heeft aldus geleid tot het verlagen van de taks voor het onderzoek van het nationale type, waar tegenover staat dat na verlening de instandhoudingstaksen eerder moeten worden betaald. Door deze gezamenlijke aanpassingen wordt de Nederlandse overheid per saldo niet met extra kosten geconfronteerd.

2.2 Engelstalig indienen

De leden van de CDA-fractie veronderstelden dat de versoepeling van het Engelstalig indienen gelijktijdig met het Vertalingenprotocol in werking zal treden. Zij vroegen zich dan ook af wat de stand van zaken is rond het Vertalingenprotocol. Het onderhavige wetsvoorstel stelt de inwerkingtreding van het Engelstalig indienen niet afhankelijk van de inwerkingtreding van het Vertalingenprotocol. De mogelijkheid van het Engelstalig indienen levert namelijk een kostenbesparing op voor het Nederlandse bedrijfsleven in geval van een internationale voortzetting van het octrooi. Daarom wil ik dit niet afhankelijk stellen van de inwerkingtreding van het

Vertalingenprotocol. Het Vertalingenprotocol heeft als doel om een vermindering van de kosten van het verkrijgen van Europese octrooien te bewerkstelligen door een beperking van de vertaaleisen. Het wetsvoorstel bevat een parallelle regeling voor rijksoctrooien door de mogelijkheid te bieden om octrooien ook in het Engels aan te vragen met conclusies in het Nederlands. Bij een internationale voortzetting na het voorraansjaar levert dat een kostenbesparing op, want de octrooiaanvraag hoeft niet meer in het Engels te worden vertaald. Wanneer het Vertalingenprotocol inwerking treedt en er zou geen mogelijkheid zijn om een rijksoctrooiaanvraag in het Engels in te dienen, heeft dit tot gevolg dat de kostenbesparing als gevolg van het Vertalingenprotocol voor het Nederlandse bedrijfsleven niet optimaal is, want zonder deze voorgestelde mogelijkheid van Engelstalig indienen, zal het Nederlandse bedrijfsleven namelijk altijd vertaalkosten moeten blijven maken ingeval van een Europese vervolgaanvraag. De oorzaak hiervan is gelegen in het feit dat de rijksoctrooiaanvraag in de Nederlandse taal is gesteld.

Het Vertalingenprotocol is thans bekrachtigd door 11 landen en zal inwerking treden als ook Frankrijk het protocol heeft bekrachtigd.

De leden van de PvdA-fractie stelden de vraag of de mogelijkheid om in het Engels in te dienen geen aanzuigende werking op internationale octrooiaanvragers heeft, die vanwege de aanzienlijke lagere prijs voor onderzoeken naar de stand van de techniek en de mogelijkheid van gebruik van de Engelse taal hun aanvraag in Nederland zullen doen? Ook de leden van de fracties van de VVD, SP en CU stellen een dergelijke vraag. Op het moment dat men een aanvraag om een rijksoctrooi in het Engels mag indienen, komt indiening via de Rijksoctrooiwet 1995 ook in het zicht van aanvragers voor wie de Nederlandse taal voorheen een barrière vormde. Enige aanzuigende werking valt dan ook niet volledig uit te sluiten. Het gaat dan vooral om aanvragers die zich ook nu reeds ten behoeve van andere verleningsprocedures (zoals de Europese- en PCT procedure) van de Engelse taal bedienen bij het opstellen van octrooiaanvragen. Door de voorgestelde mogelijkheid om in het Engels in te dienen, kunnen buitenlandse aanvragers dezelfde aanvragen ook in Nederland indienen mits de conclusies in het Nederlands zijn vertaald. Mijn verwachting is niet dat louter vanwege de mogelijkheid van het Engelstalig indienen buitenlandse octrooihouders substantieel meer premier depots (eerste indieningen) in Nederland zullen indienen. Ik verwacht dat van de eis van Nederlandstalige conclusies een voldoende remmende werking uitgaat, gezien de extra handelingen en de tijd die het indienen van een Engelstalige rijksoctrooiaanvraag met Nederlandse conclusies voor een buitenlandse aanvrager met zich brengen.

Zoals eerder onder paragraaf 2.1 is geantwoord op een vraag van de leden van de fractie van het CDA over verschil tussen onderzoek van het nationale en internationale type heeft een aanvrager van een rijksoctrooi de keuze tussen een onderzoek van het nationale type of een onderzoek van het internationale type. De kosten die voor een onderzoek van het internationale type in rekening worden gebracht bedragen €794. Deze prijs is lager dan de prijs van €960 die het Europees octrooibureau vraagt voor het internationale onderzoek. Nu starten vele internationale bedrijven met een Europese eerste indiening in het Engels. Onder de thans van kracht zijnde Rijksoctrooiwet 1995 kan reeds tegen geringe vertaalkosten een goedkoper onderzoek naar de stand van de techniek (van het internationale type) worden verkregen en een geldig rijksoctrooi dat immers al na 18 maanden kan worden gehandhaafd. Dit combinatievoordeel kan opwegen tegen de geringe meerkosten veroorzaakt door de eis van Nederlandstalige conclusies. Echter, ik verwacht niet dat zo'n geringe kostenbesparing van doorslaggevende aard zal zijn; inhoudelijke overwegingen vormen het belangrijkste motief om in een bepaald land een octrooiaanvraag in te dienen. Wanneer men in meerdere landen octrooibescherming wil, blijft het voordeliger om dit door middel van één enkel internationale aanvraag te doen.

De leden van de PvdA-fractie wilden in dit verband ook nog weten hoe de regering denkt om te gaan met een mogelijke toestroom van buitenlandse octrooiaanvragen als de eis dat de conclusies in het Nederlands moeten worden gesteld niet afdoende blijkt te zijn. Zoals ik hiervoor al heb geantwoord valt enige aanzuigende werking niet volledig uit te sluiten. Desondanks verwacht ik niet dat, gezien het geringe voordeel en de extra handelingen en tijd die hier tegenover staan, het internationale bedrijfsleven voortaan massaal van het van het rijksoctrooisysteem gebruik zal gaan

maken. Het blijft namelijk voordeliger om wanneer men in meerdere landen tegelijk een aanvraag wil indienen dit door middel van één enkele aanvraag te doen via een internationale indiening. Ook wil ik graag benadrukken dat het van belang is dat de prijs van het onderzoek van het internationale type niet al te veel afwijkt van de prijs die het EOB hanteert.

Wat zijn de voordelen van het Engelstalig indienen, zo vroegen de leden van de SP-fractie. De leden van de CU-fractie stelden de vraag wat de uiteindelijke kostenbesparing vooral aan de zijde van het MKB is. Ook vroegen de laatstgenoemde leden of het merendeel van de nationale aanvragers wel de intentie heeft om ook de internationale route te gaan volgen en of de regering inzicht heeft in de aantallen die na het volgen van de nationale procedure besluiten over te gaan tot het volgen van de internationale procedure. In de eerste plaats is het enige verschil ten opzichte van de huidige situatie dat aanvragers voortaan de keuze hebben om de aanvraag of in het Nederlands of in het Engels in te dienen. In de tweede plaats kan de nationale aanvraagprocedure, geregeld in de Rijksoctrooiwet 1995, niet los worden gezien van de internationale context waarbinnen deze regeling een rol speelt. De aanvrager van een nationaal octrooi wil in veel gevallen immers niet alleen een rijksoctrooi verkrijgen, maar ook octrooi(en) in één of meer andere landen. Daartoe staat de aanvrager het zogenoemde recht van voorrang ter beschikking. Door dit recht van voorrang heeft de aanvrager gedurende één jaar na zijn eerste indiening in Nederland – het zogenoemde voorrangsjaar – de tijd om voor zijn uitvinding ook elders bescherming te vragen zonder dat derden in de tussentijd rechten voor deze uitvinding kunnen krijgen.

Binnen het voorrangsjaar na eerste indiening zal een onderzoek naar de stand van de techniek worden uitgevoerd. Zijn de onderzoeksresultaten gunstig voor de aanvrager, dus de uitvinding blijkt nieuw en inventief, dan zal de aanvrager overwegen of hij zijn uitvinding ook in het buitenland wil beschermen. Door het mogelijk te maken de nationale aanvraag meteen in het Engels in te dienen, biedt het nieuwe systeem een betere opstap naar het Europese en internationale octrooisysteem. Dat is voordelig voor het MKB, want hierdoor wordt voorkomen dat men bij een internationale vervolgaanvraag vertaalkosten moet maken. Voor een Europese vervolgaanvraag moet het rijksoctrooi worden vertaald in één van de officiële werktalen van het EOB, te weten het Frans, Duits of Engels. Het wetsvoorstel maakt het mogelijk dat alleen nog maar de vertaling van de conclusies in het Engels hoeft te worden verricht. Dit is een aanzienlijke kostenbesparing. Bovendien zullen in de praktijk vaak al de Engelstalige conclusies voorhanden zijn, want als de octrooigemachtigde een Engelse beschrijving maakt, ligt het voor de hand dat hij ook de conclusies in het Engels opstelt. Onbekend is hoeveel aanvragers van deze mogelijkheid gebruik zullen maken. Een indicatie kan worden ontleend aan het gegeven dat in 2005 sprake was van 2.850 aanvragen, terwijl in datzelfde jaar door OCNL 897 voorrangsbewijzen zijn aangemaakt. Dat betekent dat 32% van de aanvragen internationaal werd doorgezet. Voor deze aanvragers is de mogelijkheid van het Engelstalig indienen interessant en is het wenselijk hen deze lastenverlichting niet langer te onthouden.

De leden van de fractie van de CU vroegen hoe de voordelen zich verhouden met de kosten voor het Nederlandse bedrijfsleven als zij voortaan octrooien in het Engels zal moeten raadplegen of zelf een vertaling zal moeten laten maken? De leden van SP-fractie wilden vernemen of het indienen in het Engels niet een taalbarrière oplevert, niet alleen met het indienen, maar ook met bestuderen van octrooiliteratuur. Bij de invoering van de mogelijkheid om een rijksoctrooi in de Engelse taal te verlenen zijn de belangen van het Nederlandse bedrijfsleven meegewogen. Dit heeft tot het besluit geleid dat de conclusies altijd in het Nederlands dienen te zijn gesteld. Bij deze afweging heeft ook het Vertalingenprotocol een rol gespeeld. In het Vertalingenprotocol wordt de afschaffing van de vertaalplicht voor Europese octrooien geregeld voor zover deze octrooien in de Engelse taal zijn gesteld en in het Koninkrijk tot geldend recht moeten leiden. Bij de implementatie van het Vertalingenprotocol in de Rijksoctrooiwet 1995 is besloten dat de in de conclusies geformuleerde uitsluitende rechten ook in de toekomst in het Nederlands opgesteld moeten worden. Derhalve is in lijn met het Vertalingenprotocol besloten om alleen mogelijk te maken dat de beschrijving in het

Engels kan worden ingediend. Hieruit volgt dat een verleend rijksoctrooi net als de Europese octrooien naast een Engelstalige beschrijving ook Nederlandstalige conclusies bezit.

Destijds is bij de implementatie van het Vertalingenprotocol in de Rijksoctrooiwet 1995 onderzocht of het automatisch geldig worden van Engelstalige octrooien schadelijk zou zijn voor het Nederlandse innovatieklimaat. Uit dit onderzoek is gebleken dat ongeveer de helft van het Nederlandse innovatieve MKB zonder hulp van vertaalbureaus verleende octrooien onderzoekt. Hiervan blijkt 88 % onderzoek te verrichten in Engelstalige registers en 53% in Nederlandse. Sinds 1977 zijn vertalingen van Europese octrooien in te zien bij OCNL. Gebleken is dat er zeer weinig belangstelling bestaat deze vertalingen in te zien, waarschijnlijk omdat men toch liever de originele tekst leest. Hieruit kan geconcludeerd worden dat het Engels kennelijk geen obstakel vormt. Hierbij geldt ook dat het Engels in toenemende mate de taal is waarvan men zich binnen technisch en wetenschappelijk onderzoek bedient of zelfs moet bedienen. De technisch en wetenschappelijke literatuur alsmede de octrooiliteratuur worden immers gedomineerd door Engelstalige publicaties. Ook is het Engels de voertaal bij internationaal overleg van technici en wetenschappers. Het kunnen formuleren van een octrooiaanvraag in de Engelse taal zal daarom in veel gevallen beter aansluiten bij het voorafgaande onderzoek en het jargon dat gangbaar is voor het onderwerp waarop de aanvraag betrekking heeft. Bovendien bestuderen bedrijven al sinds het bestaan van het Europees octrooisysteem Europese octrooiaanvragen van concurrenten die in het Frans, Engels of Duits zijn gesteld.

De leden van de fractie van de VVD vroegen of het juist is dat de besparing geheel ten goede komt aan buitenlandse bedrijven en internationale ondernemingen en voorts of hun conclusie klopt dat de Nederlandse kleine en middelgrote bedrijven géén besparing realiseren doch juist een kostenverhoging krijgen, omdat zij juist expertise moeten inhuren voor het vertalen van aanvragen en octrooien van Engels naar Nederlands? De leden van de CU-fractie stelden een overeenkomstige vraag. Ten opzichte van de huidige situatie is het enige verschil voor de Nederlandse kleine en middelgrote bedrijven dat deze voortaan de keuze hebben om de aanvraag of in het Nederlands of in het Engels in te dienen. De aanvrager die enkel actief is op de Nederlandse markt zal zijn aanvraag in het Nederlands blijven doen en geen verschil merken. De aanvrager die zich ook op de internationale markt begeeft, kan ervoor kiezen om zijn aanvraag direct in het Engels op te stellen en in te dienen, omdat daardoor een kostenbesparing valt te realiseren aangezien de vervolgaanvraag dan niet meer naar het Engels hoeft te worden vertaald. Voor buitenlandse ondernemingen, die voornemens zijn bescherming ook in Nederland aan te vragen, betekent dit ook een kostenbesparing omdat die alleen nog maar de conclusies in het Nederlandse hoeven te vertalen. Buitenlandse ondernemingen maken echter veelal gebruik van de Europese verleningsprocedure om in Nederland bescherming te krijgen voor hun uitvindingen. Tot de inwerkingtreding van het Vertalingenprotocol zullen derhalve buitenlandse ondernemingen van hun Europese octrooi nog een volledige vertaling naar het Nederlands moeten maken.

De leden van de PVV-fractie stelden de vraag of met de mogelijkheid van het Engelstalig indienen de MKB'er niet een rad voor ogen wordt gedraaid, omdat hij immers al vertaalkosten heeft moeten maken om de aanvraag in het Engels in te dienen. Ingevolge het wetsvoorstel kunnen octrooiaanvragen worden ingediend met Engelstalige beschrijvingen en Nederlandse conclusies. De aanvrager is echter vrij om hier al dan niet gebruik van te maken. De mogelijkheid om een octrooiaanvraag in het Nederlands in te dienen blijft onverkort van kracht. Zoals in paragraaf 2.2. is aangegeven, wordt zo'n 32 % van de nationale aanvragen internationaal doorgezet. De MKB'er die internationaal opereert zal zijn octrooiaanvraag ongetwijfeld direct in de Engelse taal opstellen of door zijn octrooigemachtigde laten opstellen. Op die wijze maakt hij juist geen vertaalkosten. Nu is het zo dat de aanvrager die besluit een octrooiaanvraag internationaal voort te zetten door middel van een Europese octrooiaanvraag, deze aanvraag moet vertalen in een van de officiële werktalen van het EOB, te weten het Engels, Frans of Duits. Pas als het Europese octrooi is verleend - dit gebeurt na gemiddeld 4,5 tot 5,5 jaar - moet hij op grond van artikel 52 van de Rijksoctrooiwet 1995 een

Nederlandse vertaling overleggen. Deze eis komt echter te vervallen op het moment dat het Vertalingenprotocol in werking treedt. Zolang het Vertalingenprotocol nog niet in werking is getreden, is de MKB'er er bij gebaat dat de vertaalkosten zoveel mogelijk naar de toekomst worden uitgesteld. Geregeld blijkt (gedurende de verleningsprocedure) na verloop van enige jaren dat de markt niet op de uitvinding zit te wachten, of dat er inmiddels betere alternatieven bestaan. Het is dan gunstig dat de kosten voor de vertalingen zoveel mogelijk zijn bespaard gebleven. De kans dat het octrooi tijdens de Europese verleningsfase stand houdt is rond de 60%.

Gaat Nederland een unieke positie innemen door als enig land toe te staan dat in de nationale procedure een andere taal dan de eigen taal wordt toegestaan voor het indienen van een aanvraag, zo vroegen de leden van de CU-fractie. Ook de leden van de fractie van de VVD wilden weten wat de stand van zaken is in de andere Europese landen. Een octrooiaanvraag dient thans nog in beginsel in het Nederlands te zijn gesteld, maar op het moment van indiening hoeft de aanvraag nog niet in het Nederlands te zijn gesteld. De aanvrager heeft namelijk op grond van de Rijksoctrooiwet 1995 drie maanden de tijd om een vertaling van de aanvraag te overleggen. Voorts bepaalt ieder land zelf in welke talen men een aanvraag mag indienen zonder dat daarvan een vertaling wordt verlangd. Zo bestaat de mogelijkheid van Engelstalig indienen al in Luxemburg. In Luxemburg heeft men de mogelijkheid om in het Frans, Duits en Engels in te dienen. Indien in het Engels wordt ingediend moeten de conclusies binnen 1 maand worden vertaald in het Frans of het Duits. Nederland neemt hiermee dus geen unieke positie in. En in België heeft men de keus om een aanvraag in het Nederlands, Frans of Duits in te dienen. België heeft het voordeel dat het Frans en het Duits een officiële werktal is van het EOB. Belgische aanvragers die overwegen om ook een Europese vervolgaanvraag te doen zullen hun Belgisch octrooi in het Frans of Duits indienen. Op die manier hoeven zij geen vertaalkosten te maken bij een Europese vervolgaanvraag. Het Belgische bedrijfsleven verkeert hiermee ten opzichte van het Nederlandse bedrijfsleven in een voordelige positie.

Voorts vroegen de leden van de CU-fractie zich af of het mogelijk is dat door het Engelstalig indienen Nederlandse bedrijven verdrongen worden en er een verstoring van het level playing field optreedt, doordat buitenlandse bedrijven gemakkelijker toegang hebben tot de Nederlandse markt, dan Nederlandse bedrijven waar dan ook ter wereld? Voorts stelden deze leden de vraag of het Engelstalig indienen niet met zich brengt dat de positie van het Nederlandse MKB verzwakt omdat ondernemers te maken krijgen met meer octrooien. De leden van de fractie van de VVD stelden een overeenkomstige vraag en willen verder weten of bedoelde landen ook dezelfde mogelijkheden van Engelstalige aanvragen en octrooien bieden, zodat er sprake is van level playing field? Zo nee, komen Nederlandse bedrijven dan niet in een achterstandssituatie? Graag zagen zij een overzicht van de stand van zaken in de andere Europese landen. Zo er al een toestroom van buitenlandse octrooien optreedt, is het niet de verwachting dat het MKB daar veel van zal merken. Van belang hierbij is dat 66% van het innovatieve MKB exporteert naar buitenlandse markten, met name naar Duitsland, Frankrijk en Engeland. In Duitsland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk krijgen vrijwel alle door het EOB verleende octrooien rechtskracht. Niet is gebleken dat al die octrooirechten in die landen onevenredig belastend zijn voor het MKB aldaar. Nederlandse ondernemers uit het midden- en kleinbedrijf die in die landen actief zijn, houden nu ook al rekening met al deze Europese octrooien. Veel octrooien kunnen aan de andere kant ook een extra stimulans zijn om nog creatiever en innovatiever te worden. Ik denk dat de innovatie niet minder zal worden in Nederland, maar juist sterker en competitiever. Het aanzienlijke kostenvoordeel van het Nederlandse bedrijfsleven draagt daar mijns inziens aan bij.

Het veronderstelde level playing field bestaat overigens niet, de door gebruikers te maken totale octrooikosten per land verschillen nu eenmaal aanzienlijk evenals in welke talen men mag indienen, zonder dat een vertaling wordt verlangd.

De leden van de SGP-fractie vroegen wat de consequenties zijn bij een eventuele rechtzaak. Op het moment dat er in het Engels is ingediend, geldt de Engelse tekst met de Nederlandse conclusies als authentieke tekst. Dit betekent dat de rechter van deze tekst zal moeten uitgaan. In octrooizaken is het niet ongebruikelijk dat de rechter uitgaat van een Engelstalig octrooi. In zowel het Europees octrooiverdrag als in de Rijksoctrooiwet 1995 is namelijk bepaald dat in geval van nietigheidsvorderingen de taal waarin het Europese octrooi is verleend, geldt als de authentieke tekst. Ook in de huidige situatie moet de Nederlandse rechter aan wie een geschil over een Europees octrooi wordt voorgelegd, veelal uitgaan van een vreemde taal als authentieke tekst. In de praktijk wordt dit niet als een probleem ervaren.

2.3 Instandhoudingstaksen

Wat is de ware reden is om de instandhoudingstaksen een jaar eerder te gaan heffen, zo vroegen de leden van de fractie van de PVV. Is dat niet slechts bedoeld om meer in de pas te lopen met de rest van Europa? Ook wilden deze fractieleden vernemen waarop de uitspraak is gebaseerd dat er voldoende gelegenheid is voor starters en kleine bedrijven om de exploitatiemogelijkheden van hun uitvinding te onderzoeken voordat ze deze taks moeten gaan betalen. De taksenvrije periode van vier jaar is destijds ingevoerd om het rijksoctrooi te synchroniseren met de verleningsduur van Europese octrooien, dat wil zeggen om voor een nationaal verleend octrooi niet eerder instandhoudingstaksen te gaan heffen dan voor een Europees verleend octrooi. Die laatstgenoemde duur bedraagt 4,5 tot 5,5 jaar, waardoor dit argument nu niet meer valide is. Om die reden is nu gekeken naar wat beleidsmatig wenselijk is, namelijk het tijdig inbouwen van prikkels die de octrooihouder ertoe aanzetten om de afweging te maken of hij zijn octrooi in stand wil houden of niet. Deze prikkel wordt gegeven door de instandhoudingstaksen. Deze moeten de octrooihouder ertoe aanzetten om jaarlijks te evalueren of hij zijn octrooi nog in stand wil houden, dan wel of de uitvinding kan worden vrijgegeven aan het publiek domein. Dit is ingegeven door de heersende mening dat octrooien, die in stand worden gehouden zonder dat er economische activiteiten mee worden ontplooid, innovatie niet bevorderen. Door de taksenvrije periode in te korten met één jaar, wordt deze prikkel dus een jaar eerder gegeven.

Aangezien vrijwel alle bij OCNL aangevraagde octrooien momenteel kort na 18 maanden worden verleend, hoeft er nu pas ongeveer tweeënhalf jaar na verlening een instandhoudingstaks betaald te worden. Door de taksenvrijeperiode met een jaar in te korten heeft de octrooihouder nog anderhalf jaar na verlening de tijd om te bezien of hij het octrooi al dan niet in stand wil houden. In dit licht moet worden meegenomen het verlagen van de kosten van onderzoek naar de stand van de techniek. Aan de ene kant wordt het aanvragen van een octrooi versoepeld en aan de andere kant moet na verlening de octrooihouder wel worden geprikkeld om serieus te overwegen of het rendabel is om het octrooi in stand te houden. Er is in het wetsvoorstel op gelet dat de drempel voor het aanvragen van een octrooi niet te hoog is en, tegelijkertijd, dat wanneer men éénmaal een octrooi heeft, men dit bewust in stand houdt dan wel loslaat. Daarnaast speelt inderdaad mee dat Nederland één van de weinige landen in Europa is (met Zwitserland, Italië en het Verenigd Koninkrijk) dat pas vanaf het vijfde jaar instandhoudingstaksen heft. Door de instandhoudingstaksen een jaar eerder te heffen lopen we meer in de pas met de rest van Europa.

3. Gevolgen voor het bedrijfsleven

De leden van de CDA-fractie wilden vernemen wat de ontwikkeling is van het aantal octrooien van een 20-jarig octrooi, waarvoor gedurende de looptijd geen instandhoudingstaks meer wordt betaald en wat de argumenten zijn voor de octrooihouders om de instandhoudingstaksen niet meer te voldoen. Het aantal octrooien dat direct na de taksenvrije periode niet meer in stand wordt gehouden, bedraagt een derde van het aantal octrooien. Slechts 17,5% van de verleende octrooien wordt tot aan het einde van de looptijd van 20 jaar in stand gehouden. Het belangrijkste argument voor octrooihouders om de instandhoudingstaksen niet langer te voldoen, is dat de kosten niet opwegen tegen de verwachte

opbrengsten. Dit kan zijn doordat de uitvinding in het octrooi inmiddels is ingehaald door de laatste ontwikkelingen of doordat er toch geen interesse van marktpartijen blijkt te zijn om de uitvindingen te gaan exploiteren. Ook de dreiging van een rechtszaak kan aanleiding zijn om af te zien van verdere instandhouding van het octrooi.

De leden van de VVD-fractie vroegen om een berekening van de financiële lasten ten gevolge van de wet, gevolg van het eerder laten ingaan (na drie jaar) van de indieningstaksen en het afschaffen van het zesjarige octrooi, waardoor altijd een onderzoek naar de stand van de techniek vereist is, met gelijktijdig verlaging van de kosten van dit onderzoek, en ook een schriftelijke opinie (written opinion) noodzakelijk is. Vooralsnog valt moeilijk in te schatten hoeveel van de aanvragers van het 6-jarig octrooi over zal stappen op het 20-jarig octrooi. Zoals in paragraaf 2.1 ook is aangegeven valt een goede indicatie te ontleen uit het gegeven dat 75% van de aanvragers gebruik maakt van een octrooigemachtigde. Die groep zal waarschijnlijk overstappen. Voor hen betekent dat een octrooi ongeveer €100 euro meer zal gaan kosten, veroorzaakt door de kosten voor het onderzoek naar de stand van de techniek. Het verlagen van de kosten van het nationale onderzoek naar de stand van de techniek heeft als doel om de verhoging van de drempelkosten voor het aanvragen van een octrooi, die ontstaat door het afschaffen van het 6-jarig octrooi, te beperken. Het komt hiermee de huidige doelgroep van het 6-jarig octrooi tegemoet. De huidige groep van gebruikers die voor het 20-jarige octrooi kiest, gaat door de verlaging van €340 naar €100 dus €240 minder betalen, waardoor voor deze groep het octrooisysteem toegankelijker wordt. Tegenover deze drempelverlaging staat een lichte drempelverhoging door een jaar eerder instandhoudingstaksen te gaan heffen. Hierdoor wordt de octrooihouder eerder geprikkeld om te overwegen of het zin heeft om het octrooi in stand te houden. Het komt innovatie immers niet ten goede als octrooien onnodig te lang in stand worden gehouden. Meerkosten zijn dus de €100 aan kosten voor het onderzoek naar de stand van de techniek en de kosten van de instandhoudingstaks voor het 4^e jaar. De hoogte van deze taks moet nog bepaald worden, maar zal onder de huidige taks voor het 5^e jaar liggen. Voor deze meerkosten krijgt de ondernemer een octrooi dat meer zekerheid biedt door het onderzoek naar de stand van de techniek met begeleidende written opinion. Bovendien kan de ondernemer gemakkelijker de stap zetten om zijn Engelstalige aanvraag internationaal voort te zetten in vergelijking met het huidige 6-jarig octrooi.

Graag wil ik in dit verband nogmaals opmerken dat er met dit wetsvoorstel een administratieve lastenvermindering van €72.000 wordt gerealiseerd, omdat niet langer een bewijsstuk is vereist waaruit blijkt dat de indieningstaksen voor het onderzoek naar de stand van de techniek zijn voldaan.

Verder vroegen deze leden naar een berekening van de toe- en afnamen van de administratieve lasten voor het Nederlandse midden- en kleinbedrijf, de Nederlandse multinationals en multinationals gevestigd buiten Nederland (en het Nederlandse taalgebied), met name als gevolg van de Engelstalige aanvraag en octrooi. Onder de huidige Rijksoctrooiwet 1995 kan men een octrooi in het Nederlands aanvragen. In het wetsvoorstel wordt voorgesteld het ook mogelijk te maken om een Engelstalige beschrijving van een octrooiaanvraag in te dienen met Nederlandstalige conclusies. Van deze extra aanvraagmogelijkheid kan een ieder gebruik maken. Er wordt dus geen onderscheid gemaakt tussen het MKB en multinationals. Wel is deze extra mogelijkheid met name bedoeld voor MKB'ers die vermoeden dat zij hun octrooi uiteindelijk internationaal willen voortzetten. Op deze manier behoeven zij minder vertaalkosten te maken. Onbekend is hoeveel ondernemers van deze mogelijkheid gebruik zullen maken. Een indicatie kan worden ontleend aan het gegeven dat in 2005 sprake was van 2850 aanvragen, terwijl in datzelfde jaar door OCNL 897 voorrangsbewijzen zijn aangemaakt. Dat betekent dat 32% van de octrooiaanvragen internationaal werd doorgezet. Indien ondernemers ervoor kiezen hun octrooi internationaal voort te zetten, levert dit een besparing van ongeveer €750 vertaalkosten per aanvraag op. Dit is geen besparing op Nederlandse administratieve lasten, maar betreft een lastenvermindering in het buitenland, want het gaat immers om een besparing op de vertaalkosten bij het indienen van de octrooiaanvraag bij bijvoorbeeld het EOB of het Amerikaanse Octrooibureau. Dat neemt niet weg dat deze besparing is te kwalificeren als een positief effect voor het Nederlandse bedrijfsleven.

II. GENEESMIDDELEN VOOR PEDIATRISCH GEBRUIK

In dit onderdeel zal kort worden ingegaan op verordening (EG) nr. 1901/2006 van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 12 december 2006 betreffende geneesmiddelen voor pediatrisch gebruik en tot wijziging van Verordening (EEG) nr. 1768/92, Richtlijn 2001/20/EG, Richtlijn 2001/83/EG en Verordening (EG) nr. 726/2004 (PbEG L 378) (hierna: de verordening). Een beknopte toelichting op de verordening met name waar deze van belang is voor Hoofdstuk 7. Aanvullende beschermingscertificaten van de Rijksoctrooiwet 1995 is op zijn plaats omdat in de nota van wijziging, die tegelijkertijd met de onderhavige nota naar aanleiding van het verslag aan de Tweede Kamer is toegezonden, enkele artikelen over geneesmiddelen voor pediatrisch gebruik zijn opgenomen, waarmee de verordening op die onderdelen wordt geïmplementeerd.

Deze verordening strekt ertoe om de effectieve octrooiduur voor geneesmiddelen voor pediatrisch gebruik extra te verlengen. Dit geschiedt door de duur van het aanvullende beschermingscertificaat met zes maanden te verlengen. Aanvragen voor verlenging van de duur van het certificaat uit hoofde van de verordening zijn alleen ontvankelijk als er een certificaat krachtens verordening 1768/92 wordt afgegeven. Voor de indiening en behandeling van een aanvraag om verlenging van de duur van een reeds verleend aanvullend beschermingscertificaat ten behoeve van geneesmiddelen voor pediatrisch gebruik wordt gebruik gemaakt van de procedurele regels die gelden voor aanvullende beschermingscertificaten. Ook wat betaling van taks voor de aanvraag voor verlenging van de duur aangaat wordt gebruik gemaakt van het systeem zoals dat geldt voor aanvragen om aanvullende beschermingscertificaten. Door goedkeuring van de aanvraag om verlenging van de duur verkrijgt het aanvullende beschermingscertificaat een maximale geldigheidsduur van vijf jaar en zes maanden.

De verordening is bedoeld om de ontwikkeling en beschikbaarheid van geneesmiddelen voor gebruik bij de pediatrische populatie te vergemakkelijken en te waarborgen dat geneesmiddelen waarmee de pediatrische populatie wordt behandeld, worden onderworpen aan een kwalitatief hoogwaardig en ethisch verantwoord onderzoek. Verder strekt de verordening ertoe dat deze geneesmiddelen naar behoren voor gebruik bij de pediatrische populatie worden toegelaten en de beschikbare informatie over het gebruik ervan bij de diverse pediatrische populaties verbeteren.

De verordening is in al haar delen rechtstreeks verbindend en biedt in beginsel een volledige regeling voor geneesmiddelen voor pediatrisch gebruik. De verordening bevat bepalingen over bijvoorbeeld, de instelling van een wetenschappelijk comité, het Comité pediatrie, dat onder meer is belast met de wetenschappelijke beoordeling en goedkeuring van plannen voor pediatrisch onderzoek en het verstrekken van gratis wetenschappelijk advies om sponsors te stimuleren geneesmiddelen voor de pediatrische populatie te ontwikkelen, een plan voor pediatrisch onderzoek, voorschriften over indiening en behandeling van het plan, een vergunning voor pediatrisch gebruik voor producten waarop niet langer intellectuele-eigendomsrechten rusten, de voorwaarden voor verkrijging van de vergunning en de indiening en behandeling van een aanvraag voor de vergunning. Een groot deel van de bepalingen van de verordening heeft betrekking op gebruik bij kinderen van geneesmiddelen die niet door een octrooi of een aanvullend beschermingscertificaat worden beschermd.

De hiervoor geschetste opzet van de verordening leidt ertoe dat slechts op enkele punten de Rijksoctrooiwet 1995 behoeft te worden aangepast.

De Minister van Economische Zaken